

Massacultuur, Animatie

► Tekenfilm, Preston Blair

Inleiding

Lichaamstaal vindt vrijwel altijd onbewust plaats, maar toch bepaalt het voor een belangrijk deel onze communicatie. Je maakt bijvoorbeeld gebruik van lichaamstaal om je gevoelens uit te drukken. Als je iemand niet aardig vindt, zul je dat meestal niet direct zeggen. Maar door middel van lichaamstaal zul je dat waarschijnlijk toch laten merken. Lichaamstaal wordt veel toegepast in dans, drama en animatiefilms.

Noem tenminste 3 voorbeelden van lichaamstaal:

Preston Blair

Opdracht

In het bekende fabeltje 'De Schildpad en de Haas' bluffen een schildpad en een haas om wie het eerste over de eindstreep gaat bij een hardloopwedstrijd. Uit deze twee afbeeldingen van de haas, getekend door Preston Blair, kun je de afloop van het verhaal al opmaken. Links staat de haas heel triomfantelijk met zijn borst vooruit en zijn handen in de lucht. Zijn zelfverzekerde houding doet je geloven dat hij onoverwinnelijk is in deze strijd. Maar wanneer de schildpad de hardloopwedstrijd uiteindelijk toch weet te winnen is de haas razend. Hij stampet met zijn voeten op de grond en aan zijn gefrustreerde houding kun je zien dat de haas zich wel op de kop kan slaan over de einduitslag.

De twee hazen in het voorbeeld van Preston Blair tonen een verschillende **gevoelsuitdrukking** door de **lichaamshouding** waarin ze getekend zijn.

Preston Blair, de Haas

Beschrijf een lichaamshouding waaraan je kunt zien wat iemand denkt of voelt:

- Kies voor deze opdracht een gevoelsuitdrukking die je kunt verbeelden in een lichaamshouding.

Lichaamstaal, *Expressieve houding*

Massacultuur, *Beeldhouwkunst*

► Duis-Expressionisme, *Wilhelm Lehmbruck*

Onderzoek Kunstbeschouwend #1

Hiernaast zie je een afbeelding van de 'Treurende', een naakte jongeling gezeten op een steen. Het is een **ruimtelijk beeld** van de expressionistische beeldhouwer Wilhelm Lehmbruck. Hij heeft in de 'Treurende' de eenzaamheid en het lijden van de mens in de Eerste Wereldoorlog uitgebeeld.

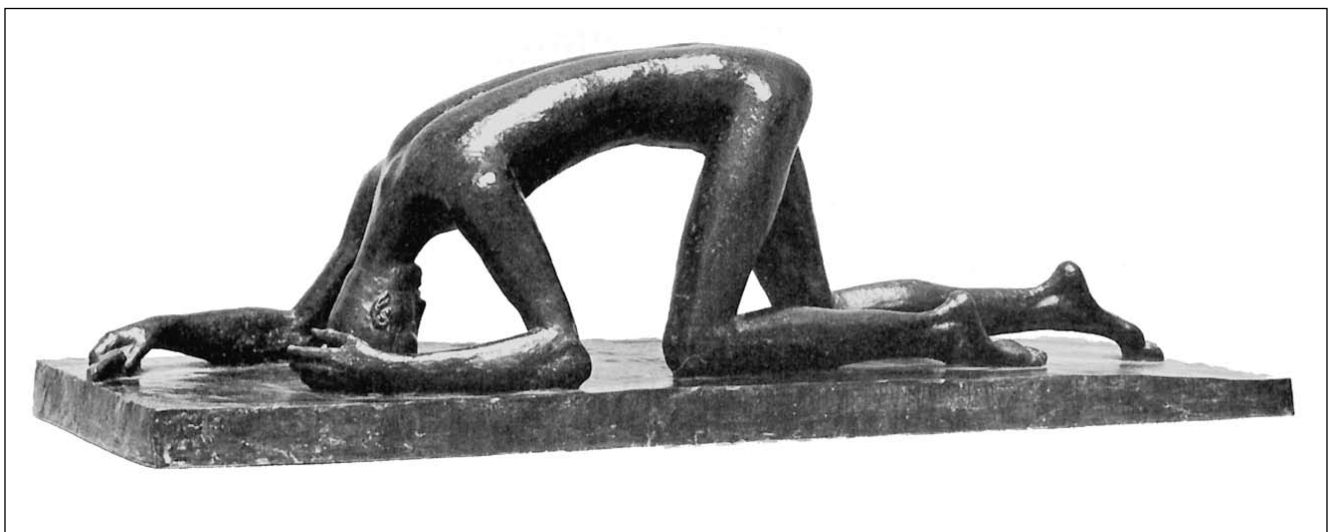
Aan de **expressieve houding** van de 'Treurende' kun je zien dat hij lijdt. Het bovenlichaam is licht voorover gebogen en zijn ellebogen steunen op zijn bovenbenen. De linkerhand hangt slap naar beneden en het rechterbeen valt naar buiten. De jongeling laat het hoofd hangen. Hij straalt geen lichamelijke kracht uit. Zijn lange dunne benen benadrukken die krachteloosheid. Het zwaartepunt van het beeld ligt in het hoofd. De jongeling lijkt te treuren om zijn familie en vrienden, en al zijn bezittingen die hij heeft verloren in de oorlog.

Wilhelm Lehmbruck, *Treurende* (1917)

Beschrijf de expressieve houding van 'Gevallene':

Wat is het effect van de verlengde rug en benen?

Wilhelm Lehmbruck, *Gevallene* (1916-17)

Onderzoek Kunstbeschouwend #2

De **expressionistische beeldhouwer** Ernst Barlach verwerkt de gevoeluitdrukking van zijn beelden niet alleen in de lichaamshouding. Ook de gezichtsuitdrukking speelt een belangrijke rol in het werk van Ernst Barlach. De figuren zijn in tegenstelling tot die van Wilhelm Lehmbruck gekleed. De kleding versterkt de **expressieve kwaliteit** van de beelden. Bekijk de afbeelding 'Angstige Vrouw' van Barlach.

Beschrijf de expressieve houding van deze vrouw:

Hoe versterkt de kleding de gevoelsuitdrukking?

Beschrijf de spanning in de 'Bezorgde Vrouw':

Hoe versterkt de kleding de gevoelsuitdrukking?

Massacultuur, Beeldhouwkunst

► Duits-Expressionisme, Ernst Barlach

Ernst Barlach, *Bevroense Vrouw* (1917)

Ernst Barlach, *Bezorgde Vrouw* (1909-10)

Lichaamstaal, *Expressieve houding*

Massacultuur, Beeldhouwkunst

► Expressionisme, Lehmbruck en Barlach

Voorstelling

Hiernaast zie je een **schets** van de 'Treurende', die Wilhelm Lehmbruck heeft gemaakt, voordat hij aan het **ruimtelijk beeld** begon. De schets laat slechts één kant van het beeld zien: hier het **zij aanzicht**. Ongetwijfeld heeft Lehmbruck ook een tweede zij-aanzicht en een **vooraanzicht** geschetst voordat hij een **ruimtelijk model** is gaan maken. Het beeld de 'Treurende' is van alle kanten te bezichtigen.

- Zoek in tijdschriften / op internet naar 3 foto's van mensen in een expressieve houding.
- Teken een tweede aanzicht van je beste foto (met behulp van een model) op A4 papier.

Beschrijf de expressieve houding van je beste foto:

Schets voor 'Treurende' (1917)

Vormgeving

Het ruimtelijk beeld kun je **modelleren** met gips, was en klei. Op school wordt gebruik gemaakt van **chamotte-klei**, een **spatel** en een **mirette** om een beeld vorm te geven. Modelleren doe je door de klei te boetsen, in te drukken, te buigen, uit te rekken en weg te halen. Met water kun je een kleimodel glad wrijven, maar je kunt het ook ruw maken, afhankelijk van de **expressie** in het beeld. De gladde of ruwe oppervlakte van het **materiaal** noem je een **textuur**. Zowel Lehmbruck als Barlach maken gebruik van een textuur in de vormgeving.

Textuur van 'Bezorgde Vrouw' (1909-10)

Ontwerpen / Werkstuk

- Snijd met ijzerdraad een plak klei van ongeveer 2 centimeter van een kleibrood af. Boetseer de klei.
- Modelleer de expressieve houding uit klei aan de hand van je beste foto en het tweede aanzicht.
- Breng met een spatel of een mirette een textuur en / of kleding aan in het ruimtelijke model.
- Beschilder het beeld nadat het gebakken is met een (expressieve) kleur en breng een laklaag aan.

Reflectie / Werkmap

- Beantwoord de reflectievragen en bewaar de lesbrief met al je schetsen op volgorde in je werkmap.

Hoe kun je zien dat je menselijke kleimodel in verhouding is?

Is het kleimodel ruimtelijk (3D) uitgevoerd? Leg uit.

Hoe is het uitgangspunt 'expressie' zichtbaar in de houding?

Hoe is het uitgangspunt 'expressie' zichtbaar in de kleding en / of textuur?

Hoe is het uitgangspunt 'expressie' zichtbaar in het kleurgebruik?

Zit het werkstuk goed in elkaar en heb je het goed afgewerkt?

Heb je (de verschillende onderdelen van) de opdracht begrepen?
